ARİF DAMAR

ACI ERTELENİRKEN

ADAM

Arif Damar

●

Acı Ertelenirken

ADAM YAYINLARI
©
Anadolu Yayıncılık A.Ş.

Bu yapıt daha önce *Günden Güne* (1956); *İstanbul Bulutu* (1958); *Kedi Aklı* (1959); *Saat Sekizi Geç Vurdu* (1962); *Alıcı Kuş* (1966); *Seslerin Ayak Sesleri* (1975); *Ölüm Yok ki* (1980) adlarıyla ilk basımları yapılan kitaplarından şairin kendi seçtiği şiirlerini bir araya getirmektedir.

Birinci Basım: Mayıs 1985

Kapak Düzeni: Erkal Yavi

185.03.043.407.246

YAZIŞMA ADRESİ: ADAM YAYINLARI, BÜYÜKDERE CADDESİ, ÜÇYOL MEVKİİ, NO: 57 MASLAK-İSTANBUL
TEL: 176 23 30 (8 hat) TELG: ADAMYAY TELEKS: 26534 reda tr

Arif Damar

•

Acı Ertelenirken

Seçme Şiirler
1943-1983

ADAM

İLK ŞİİRLERDEN

Hasan Tanrıkut'a

BAHAR

Cılız başaklara yüklenir
Mavi kadar sonsuz arzular

Şükürler ardı sürüklenir
Hülyaların fecrinde *Bahar*

Yine mevcut ızdırap kadar
Kapılar açmayan anahtar

GÜN, Sayı 2, 31 Mayıs 1941

MAVİLİKLER

Renkleri saadet
Rüya çocuklarıyla etek etek
Hülya dallarından meyvalar

Hasretin yeliyle
Dolan yelkenlerde
Beliren bahar

GÜN, Sayı 4, 14 Haziran 1941

İki şiir de Arif Hüsnü imzasıyla yayımlandı.

KİTAPLARDAN

SUNU

Bir damlasıyım Okyanus'un
Ama Okyanus'un

ŞAFAK VAKTİ

Şafak vaktidir
Terket beni hatıra

Bundan böyle ben artık
Dağılıp boydan boya mısralarıma
Esirler açlar ve mağluplarla
Hürriyet ekmek ve zafer türküsünü
Gücümün yettiği kadar söyleyeceğim

Sonra bu dehşet ve sefalet içinde
Mesut günler va'deden
Bir silah sesi gibi titreyeceğim

1943

"GECENİN İÇİNDE"

Yağmur kesildi
Su sesi ve sessizlik uzandı bir yol halinde
Can sıkıntısına
"Büyük ölüler" "bir ızdırap şarkısı gibi" geçiyor tebliğlerden

Bu gece hiçbir şey mevcut değil kâinatta
Parmaklarımın arasında buruşan gazetenin
Kurduğu âlemden maada

Dünyanın bütün camlarını kırmak istiyorum

Tekrar başladı yağmur
Bu hayatımda en müthiş gecedir
Karşıki apartmandan
Anama küfreder gibi
Müteahhit Nuri Bey'in
Kahkahası gelmededir

1943

İKİNCİ DÜNYA HARBİNDEN PORTRELER

1

Belli söylediğin türküden
yabancısısın bu toprakların.
"Limanlar", "kayıklar" ve "balıkçılar"
ve "gece vakti ılık esen rüzgâr"
uzak buralara.

Sana, istediğin zaman
istediğin ağacın altına oturup
dinlenebilmek kadar uzak
ve ağır yumruğunu soğana vurup
ekmeğini yiyebilmek kadar uzak,
uzaklar, uzak buralara.

Biraz evvel türküsünü bitirip
Ve düşman elindeki karşı dağları
kilometrelerce uzağa itip
göğüs geçiren arkadaş,
belki biz de birbirimizden uzağız,
fakat seninle çok defa
büyük kitaplarımızı okurken
aynı satırlarda öfkelenip
aynı satırlarda güldüğümüz için
ve son sayfayı bitirince
ışıklı ve geniş bir dünyaya
bir avuç nar tanesi sevinciyle
döküldüğümüz için
düşüncelerimizde daima bir aradayız.

Mısralarımın siperinde de
düşmana karşı
yan yana ve omuz omuzayız.

1943

GECE YARISI TEBLİĞİ

Sarsıyor temelini karanlık düşüncelerimin
hürriyet ordularının ayak sesleri.
Ve siperlerde vahşi gıcırtısı
o beyaz dişlerinin.

Avuçlarında bütün lanetini sıkarak
üç yılını saran barut kokusunun
tanklarla omuz omuza
bazan korkusuz koşuyorsun.

Hatırasına verip kendini bazan
eski bir şarkının,
tüfeğini samimiyetle sıkarak
giriyorsun içeriye bir kapıdan
yüzüne sıcaklığı vuruyor
çok uzakların.

Bazan kendi kendinden uzak
yorgun dalgınlığında uykusuzluğun
sevdiklerinin sesini duyuyorsun.
Ve nihayet
bir "Gece Yarısı Tebliği"nde
unutuluyorsun.

1943

HARP TEBLİĞİNDEN UZAK

Cephede sükûnet hüküm sürmektedir
Gökyüzü bulutsuz
    Ve hava sakin
Pencereler ardına kadar açılabilir
Deniz bu kadar mavi
    Yalnız bizim için

Bugün meşgul olalım
Ağaçların pembe çiçekleriyle
    İkinci Cephe'den ziyade

Dostlar günü geçirelim şikâyet etmeden
Ne çıkar bahsetmeyelim
    Ekmeğin az geldiğinden

Dinleyelim yalnız
Gelecek günlerin saadet şarkılarını
    Gökyüzünün maviliğinden

1943

İKİNCİ DÜNYA HARBİNDEN PORTRELER

2

Harbin yorgunluğu kalkmış üzerinden
"avuçlarında toprak ve kan"
sağ ayağın yarım metre uzakta
    sol kolun kırık
ve kurtulmuşsun her türlü endişeden.

Kar yağıyor senin kadar sakin
silah arkadaşların ve bilcümle ordu
    kayboldu ufukta;
belki de şehir zaptedilecektir.

Yine belki
akşam yemeğini yerken
duvardaki resmine bakıp gülümseyecektir
çok uzaklarda bıraktığın
    mavi gözlü çocuğun.

1943

HARKOF'UN SON KEZ KURTARILIŞI ÜSTÜNE

Ortalık kararırken şehre girdiler
düşman gündüzden çekilmişti.
Caddelerde bozuk kamyonlar, tanklar, kırık tekerlekler
harap çatılardan, yıkık duvarların altından
yer yer dumanlar yükseliyordu.
— Uzaktan top sesleri geliyordu —
Sanki alev bir kasırga geçmişti üstünden
binaların, insanların, hayvanların ve ağaçların
ve akşamın sessizliğine boylu boyunca uzanmıştı ölüler.

Ortalık kararırken şehre girdiler,
toprağın büyük huzuru darmadağın
akar su kaybolmuş yatağında,
sokaklarda kimse yok sarılacak.
Her şey hareketsiz,
sükûnet her yanda sükûnet,
ne kımıldayan bir yaprak
ne yaşayan bir renk,
yalnız sessizliğe boylu boyunca uzanan ölüler.

Eminim hiçbir vakit
bu kadar hazin karşılanmadı
hiçbir zafer.

Not

İçinde, nefesini tıkayan ömrünün hatırası
yani mağlup ümitleri ve bedbaht hasretiyle
ve kırık kalbi, nemli gözleri

ve çamurlu postalları, dolu dizgin nefretiyle,
karanlığa boylu boyunca uzanan ölüleri arkasında bırakıp
memleketini en son olarak terketti,
tepeden tırnağa zaferle mücehhez
şehre ilk giren nefer.

Ve her zamanki gibi yarın
bütün dünyada şafak vakti
yeniden değişecek şekli haritaların.

19.4.1944

İKİNCİ DÜNYA HARBİNDEN PORTRELER

3

O öylece kalacak:
yağmur, ıslak toprak ve tel örgü.

Hududa yakın bir kesimde
arkadaşlar hücuma kalktılar,
ayak sesleri hâlâ kulağındadır.
Süngülerin karanlıkta parıldayan soğuk demiri
bir türlü çıkmaz aklından.
Harap olmuş istihkâmda
apansız farkına vardın ki sıcak kanın
teninde lezzetle sızıyordu.

Ah ellerin ne kadar soğuk!...

1945

GÖNLÜMCE

Silahın düştü elinden
bundan sonra bir hayal parçasısın.

Dostların seni garipseyerek anacak,
vakitsiz ölümüne üzülen bu küçük şiirde de
benim gönlüme göre olacaksın.

Halbuki biraz evvel kar yağıyordu,
sen ağır yaralı;
arkanda düşmandan kurtarılmış toprak,
suları buz tutmuş Büyük Nehir,
ağır ağır yürüyordun.
Ufukta belki
karla örtülü kuleleri ve damlarıyla
biraz sonra şehirler gözükecekti.

Ayak izleri örtülürken arkadaşlarının,
sen çam ormanlarını ve sakin gölleri
son adımında birdenbire geçerek
denize vardın.

Ondan sonra bir hayal parçasısın.

1945

HİSSEN YOK BU AKŞAMDA SENİN

Hissen yok bu akşamda senin.

Sen öğleden beri
bu renk renk
bu çeşit çeşit söylenen şarkının
artık haricindesin.

Tankın gölgesi uzandı üstüne kadar
nerdeyse habersiz gün batacak.
Tamamen çekmiş göğsünden akan kanı
büyük ve mütehammil toprak.
Her şeyin ne kadar şikâyetsiz
saatin hâlâ işliyor bileğinde,
onu akşamdan akşama kurardın
tabii biraz sonra duracak.

Bugün günlerden cumartesi,
dün yazdığın mektup
ancak dört gün sonra eline değecek karının.
Senin orada, eskisi gibi sesin işitilecek,
sesin teselli edecek,
düşünür gibi gülecek,
kısaca: Yaşayacaksın.
Çocuğun o akşam yazdığı cevapta
bahsedecek çiçek açtığından
bahçenizdeki ağaçların.

Güneş battı,
yıldızlar doğacak biraz sonra;
şimdi karnın acıkmış olacaktı.
Çantanda tayının ve konserven var,
cebinde, yemekten sonra içecek sigaran.

Düşman bozguna uğratıldı arkadaş
mısralarımda olsun uyan...

1945

ÖLÇÜ

Yüreğindeki sevgi,
sana kadar mı,
yoksa evine akrabana kadar mı,
taşar mı fakir sokaklara,
taşmaz mı?

Yüreğindeki sevgi,
ırk kadar, din kadar mı,
sarı mı, ak mı, kara mı?

Yüreğindeki sevgi,
halk kadar, memleket kadar mı,
uzanır mı beş kıtaya,
uzanmaz mı?

Yüreğindeki sevgi,
hey dost,
tariflere sığmaz mı!..

GELGELELİM

Anadolum böyledir,
ses vermez ha deyince,
Gelgelelim
Sakarya'yı bilirsen,
düşünürsen.

GECE

Gece seni birdenbire hatırladım,
nasıl bakarsa sürüye dağdan bir canavar
pencereden dışarıya öyle baktım.

Dışarda seni benden ayıran hayat,
Dışarda lodosa çevirmiş hava,
eriyor günlerdir yağan kar.

Bir görülmez düşmanın üzerine yürümek
ve düşüp ölmek sonra,
birkaç adım atarak.

1947

MECMUADAKİ RESİM

Üç arkadaş eğilmiş, bir resme bakıyorduk
erik ağacı çiçek açmış,
arkasında Boğaziçi, Kızkulesi,
bir de yelkenli pupayelken.
Kafamda, şehirler, dağlar, köprüler
birer birer devrilirken,
"Çevir!.." dedi Beylerbeyli Selâhattin
dışarda kar yağar, rüzgâr eserken.

1947

GÖÇ EDEN UMUT DEDİ Kİ:

Buralarda benim başım hoş değil
senin olur mu?
Issız böyle,
soğuk böyle,
böyle karanlık.
Ben ışık,
ben inanç,
ben sevinç isterim.

Hani ne zaman parıldadı toprakta
ilk canlılık kıvılcımı,
yiğitliğe gönül verdim,
onsuz olamam.

Ben bu yürekte duramam...

1954

DAHA

Bu yürekle memleket sevilmez.
Daha erkek!

Bu ayakla yolda yürünmez.
Daha sağlam!

Bu gözle ileriye bakılmaz,
Daha pek!

Bu sesle şarkı söylenmez,
Daha yüksek!

1954

PENCERE

Seninle uyanır ayçiçeği, büyük ormanlar,
uçsuz bucaksız deniz boylu boyunca
uzanır yanıbaşına;
toprak çağırır, duyarsın.
Kırar tık diye
birdenbire binlerce yumurtayı
binlerce civciv,
binlerce gül açar dalında,
binlerce çocuk doğar.

çelik çarklar pırıl pırıl güneş vurunca.

1954

BİR SEN

Günlerce yağmurda,
günlerce karda,
günlerce rüzgâr esti
Erzurum'da, Zara'da;
bir sıcak sen kaldın içimde.
O gün, bugün
dünya bir yana,
sen bir yana.

Dünyalar senden yana.

1954

KARŞICI

Onyedi Mayıs Çarşamba günü,
Tophane Rıhtım İskelesinde,
öğle sıcağında yoluna baktım.
Son yolcu da çekip gidince,
dedim kendi kendime:
Susayınca, suyun kadri bilinir,
acıkınca ekmeğin,
sağlığın, hasta olunca.

On Sekiz Mayıs Perşembe günü
Tophane Rıhtım İskelesinde
dokunsalar ağlayacaktım.

1955

ÇALIM

Bu dünya, ne güzel dünya,
bunu bilirim.

Neden herkes bu dünyada hür değil,
ben bunu bilirim.

Gün doğmadan neler doğar, bilir misin?
İşte ben bunu bilirim.

1955

BÜYÜK HÜNER

İnsanları sevmek kolay değil,
bir hürriyet bu
çetindir memleketimde.

Ben ille varım dersen
bir gün pusuya düşersen,
insanları sevmek
büyük hüner.

Bu dünyada yaşadığın şu kadar yıl,
gerçekten, güzellikten, yiğitlikten
payına düşeni alabilmişsen,
vermişsen payına düşeni
gerçek için, güzellik için,
gücüne karşı konmaz
korkusuz direnirsin.

Bilirsin,
bir kere korku düşerse adamın içine,
bir kere koparsa sevdiklerinden,
mümkünü yok
gitti gider.
Söner gözlerinde güzelim ışık
kararır, çirkinleşir yüzü
önceleri utanır belki
sonra vızgelir
umurunda olmaz dünya.

İnsanları sevmek büyük hüner
insanlarla beraber.

1955

AYRI

Ara sıra dalarım, insan hali
düşünürüm, hey İstanbul,
ne toprağında dünyaya geldin
ne bir dikili ağacım var üzerinde,
gençliğin, direnmenin yanı sıra
uyanan bir sevgidir,
bir şeylere değişmem
ne aşka benzer,
ne kedere.

HER GÜN YAŞAMAK

Işıklı günlerinde düşün,
memleketini, dostlarını, sevgilini,
onlarda kal, dinlen
bırak kendinden bir şeyler,
bir mağlup akşamın mahzunluğu
silinsin gözlerinden.

Bir kavga sonunu unut,
sen maceralar peşinde değil,
umutsuz bir yolculukta değilsin.

Yaşamak sadece sevmektir, inan bana.
Sevmeyenler dünyamızda yaşamıyor.
Yaşamak suda, toprakta, insanlarda görünerek;
bir zeytin ağacı gibi.
Bir zeytin ağacı gibi, ne güzel
denize yakın olacaksın,
uzayan dallarında, yapraklarında ışık
ta derinlerde köklerin.
Bir zeytin ağacı gibi, bin yıl severek
yaşamak her gün...

1955

SUNU

İlle görmek için mi beklenir güzel günler
Beklemek de güzel

İSTANBUL BULUTU

Bulut gelir pare pare
Ada'da Moda'da ak
Haliç üstünde kara
Topkapı'da karışır kayıplara

IŞIRKEN

Günün güzelliği üstünde
Bütün güzelliği üstünde
Dünlerden kalan üstünde
Yarın gelecek üstünde
Gücü kuvveti üstünde

İKİLİ

Akıl ersin ermesin sevdama
Senden yanayım dedi yeşeren dal senden yana

1958

OD

Yazdan kalma günler getirirsin kara kış içinde
Bir serçe dala konar gibi güzel her söylediğin
Don vurur kırağı çalar evrenimi
Yüz güvercin pırr demiş uçmuş gibi ürkerim her gidişinde

Kulağımı çınlatan aşımı kotaran söküğümü diken
Od düşer su serpersin içime
Şaşırsam sesini duyarım
Deniz kıyılarısın ağustos güneşinde

YOL YORGUNU

Bana bir türkü öğretsen
Ayın aydınlığında söylesem
Gecenin karanlığında söylesem
Yağmurlar yağınca söylesem
Toprak uyanınca söylesem
Bana bir türkü öğretsen

Bana bir türkü öğretsen
Beraber olunca söylesem
Ayrı kalınca söylesem
Seni unutunca söylesem

Bana bir türkü öğretsen
Geldiğim yerlere ergeç dönebilsem
Sevebilsem her şeyi yeniden sensiz
Sensiz vazgeçebilsem
Gece demesem gündüz demesem
Kimseleri dinlemesem
Hem yürüsem hem söylesem
Hem söyleşem hem yürüsem

1958

ENİKONU

Pencereye pencere hey pencere derim ne gücenir ne eder
Sokağa sokak hey sokak derim o da öyle
Gün geçer hey gün geçen gün derim güle güle
Darılır enikonu

Aklım var düşünürüm iyi kötü
Basıp giderken çamaşır iplerinden ikindi güneşleri
Girin bakın
Evinizi serin tuttum çocukları güleryüzlü

"ANNA FRANK'IN HATIRA DEFTERİ" GİBİ

Biz çok
Biz hep
Böyle erken böyle erken
Kolay değil gün ışığı
Elimize dokunmadan

Biz hep
Biz çok
Geç vakitler geç vakitler
Kolay değil gel de dayan
Kolay değil gel de dayan

1958

AYDIN HALİ

Biri öbürüne bir şey söyledi
Öbürü bak sen dedi
Bir şey daha söyledi
Bu kadar olur dedi
Bir şey daha söyledi
Vay anasını dedi
Öbürü birine bir şey söyledi
Biri öbürü öbürü biri

BEKLERKEN

8 lere 9 lara alanda
Gün ışıyıncaya pencerede
Alan oldum pencere oldum
Ben vurdum 8 de 9 da
Ben ışıdım

1958

ÇAĞRI

Gel de cemreler düşsün havalarıma
Toprağıma suyuma

1958

GÜVERCİN KANADIYLA

Güvercinin kanadını kırdılar
Ak kanadını yarı yolda
Selamım boyandı kana
Selamım boyandı kana

GÜVERCİN

Güvercin
Dursa da yürüse de güvercin

AFRİKA GÖKLERİNDE ÜÇ PARÇA BULUT

1

Sizin payınızda gözüm yok hiç yok
Yok demirde petrolde gözüm Nil'de yok
Sıcağı sıkıntısı düşen payıma
Denizi yok Afrika'nın gökyüzü yok bulutu yok
Gözleri var olsa olsa kirpiği yok
Tek güneşleri kalmış elinde avucunda

2

Uzun yağmurlarda ıslanmak istiyorum
Çok uzun yağmurlarda
Hint yağmuru Çin yağmuru olsa olsa
Bu beynime çakılan güneşi Afrika'nın
Bu çöken koku hürlüğe suya
Uzun uzun yürümek
Uzun çok uzun yağmurlarda

3

Afrika'nın yağmuru kendine yetmez
Güneşleri bol yağmuru yetmez
Bunu şiir sanmayın bulut bu
Ozan işi yağmur bulutu
Yağacak Cezayir'e gider gitmez

1958

DÖRTLÜK

Bir elim ekmekte bir elim sende
Bir elim gerçekte bir elim sende
İki el bir baş içinmiş masal
Bir elim gelecekte bir elim sende

BELLİ BELİRSİZ

Gecelerin berisinde bir kapı
O kapıyı açtım kaç başka kapı
Kaç çıkmaz sokaktan sonra bu sokak
Bir gerçeğin öyküsü
Yüzyılların öyküsü
Yapraktaki yeşil boya kaç güneşin
Bin düşten arta kalır
Elle tutulan gözle görülen
Çok erkeğin çok kadının çabası
Belli evren belirsiz evren

ORTANCASI

Sakız leblebisi kokuyor avuçları
Gözlerinde Rönesans, gülüşü Ortaçağlı

1958

İKİLİ

Bir de 46'da böyle aldandı ağaçlar
Çiçekler yandı soğuktan cız etti içim

1958

AĞIR

Orada ağır bir şey var
Sesin üstünde çok ağır

Şurada ağır bir şey var
Gözün üstünde çok ağır

Burada ağır bir şey var
Sözün üstünde çok ağır

İKİLİ

Çektim kahvedeğirmenlerinden çok ince ama kahve değil
Vızgelir değirmentaşı öyle bildiğin gibi değil

1958

GİTME KAL

Nice nice acıları aklına getir
Bunca yoksulluğu aklına getir
Gözyaşlarını aklına getir
"GİTME KAL" var yok dinlemez bir çocuk isteğidir
Gitme aklına getir

Kıraç mı kıraç toprakların üstüne
Güneşler açar yağmurlar kesilince
Çırılçıplak kayada yeşerir incir ağacı
Dağların kuytusunda bir uslu çiçek
Dağıtır mavisini kendi kendine
Gitme beraberlik içinde
Nasıl sevinirdik aklına getir

Her şeyi her şeyi aklına getir
Gece yarılarını aklına getir
Söylediklerini aklına getir
Sinsi yağmurlar yağıyordu
Soğuktu
Yaktığımız ateşi aklına getir

Nelerden geçiyorsun aklına getir
Gitme dünyamızın her yerinde
Yorgun eller gülleri derleyince
Ellerin sevincini aklına getir
Güllerin sevincini aklına getir

Ne çok severdik seni aklına getir

SUNU

Kendimi onun yerine koydum da düşündüm
Gökyüzünün yerine koydum da düşündüm

DAYANIKLI SU
AKAN SU

Siz sofranızdan tuzu eksik etmediniz
Denizler gönendi şiirlerimde
Gecenizden gündüzü eksik etmediniz
Övündü gün ışığı
Kır çiçekleri sevindi çocuklara
Umudu gönlünüzden eksik etmediniz

1958

BEN BENİ

Ben beni sarpa vurdum ben de böyleyim
Korkulu sular boyu yalçını diki
Ayın karanlığında gün ertesini
Ben seçtim denizleri kendim istedim

Gölleri sevmedim ki düz ovaları
Kişiye bir şey katmaz yürüsen baksan
Denize vurmasa da gölgen bilirsin
Tuza karışacaksın maviye çalan

Kaç kapının önünde bekledim durdum
Kaç güneşten eli boş çevrildim geri
Bir ateş böceğiyim aysız gecede
Bir çağrıyım işitin geleceklerden

Balıkçılar tanıdım ıssız koylarda
Boya karıyorlardı çam kabuğundan
Balıkçılar tanıdım ıssız koylarda
Boya karıyorlardı göklerden sudan

Bir ateş böceğiyim aysız gecede
Muştuyum hiç olmazsa aydınlıklardan
Bizim göklerimiz de çoğalır bir gün
Bir gün gelir toprağın suya aşkından

1958

BOŞTA

Mavi zambak dereotu yağmur bulutu
Tarlakuşu akgül
Göklerdeki başıboş kıvanç elimizin kolumuzun gücü
Gören gözlerimiz tez ayağımız
Kalakalır

Isırganlar işte baldıranlar ayrık otları işte
Durma ağustos sonu kışla hadi
Erkenci güz yağmurları kırlangıç dönümü
Çat kapı ekim ayı kasım yeli
Hiç gecikmez hiç bekletmez
Kar yalnız damlara bacalara düşmez
Sokaklara düşmez

1958

DA

Ben seni seviyordum seni sevdim
Islak buzağıları seviyordum seni sevdim
Kartal kanatlarını mor menekşeleri keçi yollarını
Öğle sıcaklarında ağır salkımların serin odalarını
Patiska örtüleri köşe yastıklarını ak dantelleri
Bir kapının benim için açılmasını tek benim
Beklenmesini seviyordum seni sevdim

Yalnız kendi bardağımda istemiyordum çayları içkileri
Bir otçuğu koparmasını istemiyordum
Sana vermeyecek olduktan istemiyordum
Elma dilimlerinde cıgara küllerini
Yemek artıklarını çiçekli tabaklarda
Kimsenin aç
Karanlıkta kalmasını

Ben seni
Sıcak ekmeklerden bir sokum
Ayın on dördünü

1959

KARŞIDA ÇARDAK LAPSEKİ

Göçmen diye belledik erkekleri kadınları
Çocuklar çocuktu bizler gibiydi
Buymuş bu güneşmiş ışıtan ırak yurtlarını geçtikleri karanlıkları da
Bizimdi kasaba bildik kasaba eski kasaba
Durdular baktık iliştiler açıktan açıktan
Elimizin altındaydı deniz konserve kutuları kayalar koca koca
Elimizin altındaydı iş güç kıyı fabrikalar köşede bucakta
Bize bildik çarşı panayır iskele balıkçı kayıkları
Bize bildik Marmara denizfeneri karşıda Çardak Lapseki
Elimizin altındaydı ağ kürek motor akıntı açıklarda

Çocuklar çocuktu
Görür görmez belledik ya
Sarıydı kızlar saçları mısır tarlalarından
Daha sarı yumurta sarısı
İnce ince kaşları var mıydı yok muydu
İnce uzundu kolları bacakları sarı çizgiler gibiydi
Tuzsuz denizlerden mi sürdüler gözlerine yoksa ne
Bu uçuk mavileri

Bıkmıştık birbirimizden eskimiştik
Onlar yeniydi sarı çizgiler gibiydi
Duruyorlardı tetikte duruyorlardı ince ince
Duruyorlardı sarı çizgiler gibi bize bildik akşam vakitlerinde

Biz güldük önce onlar gülümsedi papatyaları andık
Irak yurtları geçtikleri yerler oraları nerelerdi

Masallar öğrenmiştim anam söylerdi kış geceleri
Oltam dergilerim ağabeyim de vardı
Babam ölmüştü yoktu o yoktu
3'e geçmiştim ama pekiyi pekiyi aldım numaram 6

Namık Kemal'i bilirdim şurda Bolayır'daydı şimdi
Peri padişahının kızı üç ak güvercindi ama güvercin değildi
Aya ya sen doğ ya ben doğayım derdi bir silkindi miydi
Geçen yıl Gülcemal gelmişti Gülnihal gelmişti
İstanbul ayağımıza değin gelmişti
Köpekbalığı çıktı geçen yıl denize inemedik yaz boyu
Yavuzbey vurdu onu hem de mavzerle vurdu
Akranımdı biri Yavuzbeyi bilmiyordu
Yavuzbey Yavuzbey Yavuzbey gibi yoktu
Babam yoktu benim 3'e geçmiştim pekiyi pekiyi

Konserve fabrikalarında gündelikler düştü üç gün geçti geçmedi
Paylar azaldı kayıklarda
Bizimdi kasaba bildik kasaba eski kasaba
Elimizin altındaydı deniz konserve kutuları kayalar koca koca
O çocuğa kelebeklerimi karagöz balıklarını gösterecektim az daha
Elimizin altındaydı iş güç kıyı fabrikalar köşede bucakta
Elimizin altından bir parça yana
Bize bildik çarşı panayır iskele balıkçı kayıkları
Kaydı, ağ kürek motor akıntı açıklarda
Dillerini yadırgadık çektik saçlarından kovaladık evlerine
Kovaladık sarı çizgiler gibi bize bildik akşam vakitlerinde

Alıştık sevdik yeniden sonra sonra
Lapseki Çardak karşıda

1959

AK

Durdum
Baktım baktım baktım
Ölmeden görmek isterdim
Ben haydi haydi isterdim

Ekmek ufaladım gökteki kuşa
Tabaktaki suyu yeniledim
Kırlangıç yuvasına içim titredi
Dayanamadım odama girdim

Üç direkli bir gemiyim Van gölünde
Yelkenim martılardan ak
Var ötesini sen düşün

Elim sizsiz bir şeylere değmiyor
Yok yok başka
Elin değerse bize yaz diyorsun ya
Yolun düşerse uğra

1959

DİDİNE

Gücünden kattım güçlendim
Sesinden kattım seslendim
Sana seslendim
Dönüp baktılar ben bin diyeyim

Oy oy dedim yanlış anlama
Durmuşsam dinleniyorum
O sokak senin bu sokak benim
Aslında yerimdeyim

Bir elde hep elimin biri
Ötekini görmüyor musun
Kimi bir adım geride kalıyorum
Kimi bir adım geride kalıyorsun

Ayışığını yoluna çıkarıyorum
Yolu yok olana çıkarıyorum
Kayaların ardından çıkarıyorum
Kayaların önüne çıkarıyorum

Ateşböceklerini karanlıkta bırakıyorum

1959

DUR DUR

Gecem erken dur dur
Gözlerine bakmazsam uzun bakmazsam
Gecem erken inecek bitecek tükenecek gibi de değil
Dur bir sokak daha aydınlık edineyim
Gecem erken

Yağmuru güneşleri haziranı yürüsek
Diyelim saat 24 aşk dinler mi cumartesiyi geçmişiz dinler mi
Akşamları alsak samanyolunu alsak Aksaray'a götürsek bıraksak
Bir dalı kırdık diyelim şiirden başka nereye konur
Gecem erken inecek dur dur

Hangi gökyüzü ister yasak edilsin bakılmak bakılmak
Dur bir sokak daha aydınlık edineyim
Gecem erken, bitecek tükenecek gibi de değil
İstersen sonu yok diyelim istersen ırak ırak
Gecem erken inecek

1959

ANALAR

Analar bu çocukları nasıl güldürüyorsunuz
Nasıl yaz gökleri gibi böyle
Durgun sular iyi çağlar gibi
Kulaklarına neler fısıldıyorsunuz
Ne öğütler veriyorsunuz
Analar bu çocukları nasıl güldürüyorsunuz

Bir çocuk koşuyor ardından çocuklar koşuyor biri daha koşuyor
Sarı at kuyruğu saçlar kırmızı kordeleler benekli morlar
Bu etekleri nasıl biçiyorsunuz analar
Bu gömlekleri nasıl dikiyorsunuz
Analar bu çocukları nasıl giydiriyorsunuz

Nasıl büyütüyorsunuz nasıl şaşıyorum şaşıyorum
O eti o sütü nerden buluyorsunuz
Memelerinizi gür tutuyorsunuz
Bir top sıçrıyor ardından bir çocuk bir çocuk daha
Gücümüze güçler katıyorsunuz
Analar utandırıyorsunuz
Çağı utandırıyorsunuz çağdaşı utandırıyorsunuz

1959

BİR YANA

Boşuna uğraşıyorum boşuna yazıp çizip karalıyorum
Karaladığım bir yana
Yanlış taşıtlara binmişim bilmediğim yerlere geldim sular da karardı
Gerisin geri dönmek güç
Güçlüğü bir yana
Duvarlar çıktı önüme sular da karardı

Ellerim boş
Bildik kelimeler elimden tutarken kolaydı
Kolaylığı bir yana
Arkadaşlık der sık ormanlar getirirdim akla
Yan yana getirirdim ateşi suyu
Denizler hemen nasıl güneşlenir uzun yapraklar ay çiçekleri
Ay çiçekleri bir yana

Omuzlar dayanırdı omuzlara
Omuzlar omuzlara

1959

SUNU

ârifledim de ışıdı çağımızdaki gerçek
deniz yıkıntılarından gökler çekilmeyecek

1960

SAAT SEKİZİ GEÇ VURDU

Kime ne desem
Boyuna kendimi dinliyordum eski yağmurları dinliyordum

Düşünmeden biliyordum deniz ılıdı
Dökülen çelik katı
Yürüyenler yan yana

Yüzümü güneşte dinlendirsem
Dağın dağ olduğunu bilsem ovanın ova ağacın ağaç
Kurtulurdum

Çok köprülü sular gibi git git bitmedi
Boyuna kendimi dinliyordum eski yağmurları dinliyordum

Saat sekizi geç vurdu
Giden gitmiş hüznü ayaklandırmak boşuna
Düşünmeden biliyordum

1960

KARALTI

Dursa çevrik
İçinizden geçenlere
Geçen güle
Giden sese

Ağzınız kuruydu değiyordu
Düştü birden büyük hayvan karaltıları suya

Bırakılmıştı çocuk saçlıydı
Kapmıştınız kaçırmıştınız başıboş kamyonun karaltısından

Dizginleri kopmuştu dağınıktı atlardı gelen
Kendinizi atmıştınız yol kıyılarına

Dursa çevrik
O karaltı o korku o göz

O göz dursa
Badanasında dört duvarınızın

Elinizin üstünde dursa
Kara bir ışık gibi dursa

Dursa çevrik yazdığınıza çizdiğinize
Açar açmaz gözlerinizi
Açılsa o da

O göz hani
İp atlıyordunuz da takılmıştı çocuk bacaklarınıza

Dursa hep

Karga sürülerinden kopan çığlıklar gibi
Başınızın üstünden ayrılmasa
Dursa çevrik
İşinize gücünüze aşkınıza
Dursa
Da

1960

BULURDU BENİ

Bulurdu beni
Irakta en
Ötede tâ
Bulurdu beni

Çıkılan bir dağdı bana uzanan yol açılan kapı
Çocuklar hani mutlu hani saklanır analarından odalarda
Saklanırdım
Bulurdu beni

Yoktu boşluk yoktu ölümün sessizliği hiçlik yoktu
Bensiz geçmezdi çağ
Tik tak tik tak
Bulurdu beni

Ben de her gün bu güneşi kurardım

1960

EĞRETİ DENGE

Ay her yerde vardı
Bozuldu eğreti dengelerim çelik çubuklu yapılarda
Buymuş benim arayıp arayıp
Ay her yerde vardı

Yanılmak sandım ben de mutsuzlar gibi
Aydınlığında biçimlenmeden önce
Sandım durur evren gider karların akı
Ay her yerde vardı

Kandı sızan
Dikendi tel
Taşdı duvar
Ay her yerde vardı

Buymuş benim arayıp arayıp
Bozuldu eğreti dengelerim çelik çubuklu yapılarda
Aldım karanfili suya koydum
Ay her yerde vardı

1961

SOĞUK DEMİRCİ

Kartallar kaldırdım diye
Kartallar indirdim diye kuru otların sıcağına yılan ıslıklarına
Yok yıllarımdan yirmiyedim
Yirmisekizim yok
Kimse de veremez bana yeniden yaşamak için
Göklerini kuramaz kimse
Bulutunu çatamaz

Yürür kömür dumanları anılarımdan
Yürür camgöz
Yürür tüylü örümcekler dişi kelebeklere
Tok midyelerin aralıksız uykusu ağırlaşır
Çekilir ay yapraksız göllerin alışkın sularından
Kımıldanır iskorpitler yengeçler
Kımıldanır ellerimde yüzümde
Kımıldanır toprak
Yıkılır evler surlar denizler

Bir soğuk demirciyim şiirde
Bir sıcak demirciyim şiirde
Açtım bütün sokakları gökyüzüne
Sevgiye giden sokakları bütün

1961

KARTACALI YIKINTI

Geçmiyordu bir kartal gölgesi bile kızgın kayalardan
Yerinde kalsın istiyordum yüze vuruyordu
Paslı demirler o, o ezik saçlar
Batık gemilerin deniz diplerini saran umutsuzluğu
Yüze vuruyordu

Hadi gittim dönüp dönüp ardıma baktıktan gitmek mi bu
Kırık plaklar bir kış gülü yüze vuruyordu

Bir şey katmaz aşka eklesem birleştirsem biliyorum
Kanatlı balıklar eski çerçeveler yüze vuruyordu

İstesem de birini takamam silindim fotoğraflardan
Yaz kumlarında kurumuş yengeç ayakları
Bir martının ölüsü yüze vuruyordu

Yerinde kalsın
Batık gemilerin deniz diplerini saran umutsuzluğu
Yerinde kalsın istiyordum
Yıkıntıma yıkıntıma vuruyordu

1961

HÜRLÜĞÜN ÜSTÜNE SÜRDÜLER BENİ

Atım ben başıboş hür soyundan
Al atların kır atların doru atların
Yağız dorudan bir at

Dallar gibi gönenirdim
Bir ses geldi miydi insanlardan
Döğerdi yağız kuyruğum topuklarımı
Bir el değdi miydi doru boynuma

Denize sürselerdi
Hürlüğün üstüne sürdüler beni
Yalçına sürselerdi
Hürlüğün üstüne sürdüler beni
Atım ben
Suçlu bir at

Kalem parmaklarını kırdım
Ön ayaklarımı kırın
Köprücük kemiklerini kırdım
Ard ayaklarımı kırın
Atım ben
Karanlık bir at

Şimdi hür şimdi başıboş elleri yakaladı yelemden
Badem gözleri bakar gözlerime
Doru boynumu kaldıramam
Atım ben
Çirkin bir at

Atım ben
Al atların kır atların doru atların
Başıboş hür soyundan
Yağız doru
Köle bir at

Çiğnedim hürlüğün ince bileklerini
Vurun beni

DAR AÇI

Uzun saçlar yakışırdı sana uzun yıllar
Bir gökyüzü bitince öteki başlardı

Çevik taylar dururdu güneşte olgun başaklar gölgelikler dururdu
Ovalar aydınlıkta dururdu
Bulut geçti derdik bilemedin
Ya da yağmur yağacak derdik
Fesleğen saksıda güzel dururdu

Bak bu olacak şey mi kömür beni vurdu
Ayaklarım aldı başını gitti
Ellerim kaldı duvarda
Kalk ne olur pencereyi aç

Uzun saçlar yakışırdı sana uzun yıllar
Bir gökyüzü bitince öteki başlardı

1962

DER DEMEZ

Beklerdim elimden tutsun diye
Tutsun çıkarsın diye sokaklara
Diye kırsın şu şarap şişesini tutsun
Beklerdim

Beklerdim buz vururdu yapraksız parklarda otu
Demir kilit paslanırdı
Boy atardı kısrak ovalarda
Niye beklerdim

Der demez niye beklerdim
Belki de herkesler böyle diye
Tutsun çıkarsın diye sokaklara
Diye kırsın şu şarap şişesini tutsun

Der demez

1962

SÜREKLİ SU

Ben en eski yazıları okudum en eski suları
O uzun suları çok suları en eski yazıları

Yürüdü ak aydınlığım soğuk yokluğa ilk çağlardan
İlk güneşlerden ilk sulardan ta en eski yazılardan

Uçsuz bucaksızdı evren yazısı yoktu karanlıktı
Evrende uçsuz bucaksız insan yeni sulara çıktı

1962

SUNU

Bir ışık gidiyordu gecede karanlıkta
Karanlıkta suda
Umut ışığı gibi ardına baka baka
Gidiyordu bir ışık karanlık suda

1965

KAN İŞTE...

Onurlu kan yılgın kan nasıl da kan
Ayışıksız, sabah uykuları yok kan ezgin bitkin kan
Kaçındığımız görmezlikten geldiğimiz demirdeki çimentodaki
teldeki kan
Sıkıntılı savruk coşkulu kan
Ölgün kan güldeki viskideki
İncelen tükenen kuruyan
Tırnakta gözyaşında

SENLİ

Yaprakları dökülünce ağaç
Kuşyuvasını saklayamadı

Seni okşarken elim
Ağustos sularında sürükleniyor

Bir gelincik tanık
Sayısız papatyanın beyazlığına

ALICI KUŞ

Vurur düşlerine ozanın
Güneş kızgınlığından birkaç ağustos
Birkaç ağaç
Yüksek ormanlar kuytusundan

Kardeşliğin alıcı kuşu
Kalkar konar

Köylü
Biçer ayrık otlarını ayırır başaklardan
Kalkar konar
Kardeşliğin alıcı kuşu

İşçi
Tutar ucundan en acar biçimlerin
Sürer
Bin başıboş atı bin cehennemi birden

Kardeşliğin alıcı kuşu
Kalkar konar

Durán el
Gitmeyen ayak
Bir göz ki
Arkasında bir ölü gözü
Bir ses ki
Arkasında bir ölü sesi
Döner durur
Kardeşliğin alıcı kuşu

Kalkar konar
Bir açık yürekten bir ötekine
Bir bugüne bir yarına
Alıcı kuşu kardeşliğin

1964

BİLMEZ MİYİM

Elden ne gelir deme
Bilmez miyim
Geçit dardır
Kapı duvar
Gecenin karasında kedi gözleri
Suyun dibinde balçık
Şenlik neymiş
Kalabalık tören ne
Acında olsun
Kıvancında aşkında
Kendi kendine sokulursun
Döğersin yüreğini
Yüreğinin örsünde

Ey döğ be yüreğini
Yüreğinin örsünde

SOKAK

Önce yağan kara gülümsedi
Kaçıştı sonra yalınayak çocuklar
Dikildi durdu işsizin biri
Çıkardı güneşi ceplerinden

Kadındı kursağına girmedi
Kaç gündür sıcak bir şey
Ta Sıvas'taki çorbasını
Uzattı bir hasta yattığı yerden

Oda soğuk
Kapı aralıktı
Bir bebek öğrendi karanlığı
Bir uçurtma tellere takılırken

PARÇALI BULUT

1

Nasıl barınsın aşkım
O uzak adada, o kayalıkta
Kapadın sen de kapını

Bir deniz kestanesi kumlarda savrulurken

2

Kısma lambanı
Yıldız-karayel değil
Kapını pencereni döğen

3

Bir deniz yıldızı bulursan
Islak kıyılarda yarın
Gün vurmadan sulara at

Gün vurmadan

4

Şeytan minareleri yürüdüler
Savurdu ilk zıpkını süngere Niko
Sen de çık görün
Kullan uzun parmaklı ellerini
Kaldır gökyüzünü denizden kayalardan

5

Hangi adla çağırırsan çağır
Duyarım ben diyordun

Duymuyor musun

KONUŞMA

1951'di. 1952. 1953 geçti geçiyor derken
Dışarda buluştuk 54'le

— On yıl olmuş
On yıldan da çok

— Bu taş duvarlar dururken böyle
Bu demir parmaklık pencerede
Kelepçe zincir yerli yerinde
Aslı yok
Kırk yıl güneşe baksam
Kaçmış zindan karanlığı gözbebeklerime
Varsın konuşulsun sustuklarımız
Sözcükler kırık

Yirmiyedi yaşımdan üç uzun mevsım
Tüm yirmisekizim
Güz ayları yirmidokuzumdan
Gecede demirlerin arkasında
Bir yitiyor bir görünüyoruz
Sanki bir gidene sesleniyorum
— Kardeşim kardeşim kardeşim
Taştan demirden de geçiyor zaman

— On yıl mı olmuş
Daha daha mı çok
Ellerim sokaklara varmadan

1964

KARANLIĞA KALAN

Karım çalışıyor

Kırmızı bir fırıldak
Döner durur
Bir mavisine karşı

Beklenen
Karanlığa kaldı

Karım çalışıyor
Çocuğumuz
Karalamak istiyor kâğıdı

Beklenen
Karanlığa kaldı

Karım çalışıyor
Sayılar sayıyor
Çizgiler çiziyor
Çocuğumuz
Karnında

Dün bir ağaç
Bağıra çağıra söyledi
Basıp gittiğini kışın

Beklenen
Karanlığa kalan bir şey

1964

31 EKİM 1964

Suç kanıtı karanfiller beyazdı
Savcı söyledi yazıcı yazdı

Kanlı bir gömlek değildi
Tüfek tabanca bıçak
Karanfildiler

Karanfildiler hem de beyaz
Alındılar durdukları yerden
Açık alandan güneşten
Evlerin bulutların önünden
Yakalandı götürüldüler
Kırk karanfildi kırkı da

Uçtu gitti
Aydınlık düşleri toprak saksıların
Yağmur sonlarının sevinci
Yazlardan inen sıcak
Sorguda duruşmada

Karanfildiler hem de beyaz
Kırk karanfildi kırkı da beyaz

1964

GÖÇ

Leylekler döne döne
Birike birike
Gitti
İçim
Boş kalan yuvalarına benzedi
Yağmurda

ÖTESİ KOLAY

Ey yıldız
Ey uzak
Çok uzak yıldız
Işığın bizi buldu ya
Sen ona bak
Yarın gibi
Yarın yarın yarın

UZUN OVALAR ÇIN ÇINDI

Tülin'e

Birden uzun ovalar
Göründü çın çındı

Yaz yağmuru yağdı birden
Durgun sular birden aktı
Bir beyaz at geldi geçti
Yanımızdan yöremizden

Düştü bir gül elimden bin parça oldu
Bin düş bin gerçekti her şey

Ey güzel kent dost kişi ey
Hürlük eşitlik tokluk
Varsın sınırsızsın dirisin
Duruyorsun yeryüzünde

Uzun ovalar göründü
Çınladı bin kulağım birden
Birden bin gözle baktım evrene
Ey açık denizler ey erişilmez gök
Görmediğim bilmediğim çiçekler
Birden dokundum ellerinize
Yüzleriniz yüzüme değdi

Uzun ovalar çın çındı
Ey sen kulakların duyamadığı
Ey şarkıları parçalayan ses
Çağırdın işte geldik
Aldık yerimizi doğada

Hoşgeldin Nice bebek
Nice oğlum merhaba

1964

YENİDEN

Nice
Yeniden öğretti bana
Güler yüzlü olmanın
Güzelliğini

ARDI SIRA

İşsiz güçsüz bir yağmur
Pencerede dururken
Hem birini bekle, kulağın kapıda olsun
Hem de İmroz'da Kaleköy'deki
Küçük beyaz kilisenin
Denize açılıp açılmadığını
Düşün

Yelkenli kayıkların ardı sıra

KARA

İşsizin önünde
Bir beyaz kâğıt
Durmadan
Karalanıyor

ÇARŞAMBA

Hey çarşamba
Salıdan sonraki Çarşamba
Bugün Perşembe

NİCE'NİN PABUÇLARI

Nice
Bir erik dalı geçirmiş eline
Uğraşıp duruyor
Giydirmek için pabuçlarını
Çiçeklerine
Serçeler pencereden
Bir gelir bir geçerken

AYDINLANMIŞ BİR SESİN SÖYLEDİĞİ TÜRKÜLERE ÖVGÜ

Türküler dinlerdik
Sesinden
Dağ olurduk yücesinden
Ova olurduk çöl olurduk
Denizlere akardık birlikte
Sular olur

Türküler dinlerdik
Sesinden
Duvarlar yıkılırdı kendiliğinden
Kimimiz Köroğlu'na katılırdık
Kimimiz Dadaloğlu'na
Yemen'de kalanımız olurdu

Türküler dinlerdik
Sesinden
Üçümüz oy
Karacaoğlan
Beşimiz Pir Sultan Abdal
Hey

1965

ONURUMUZ

Onurumuz
O çok
O dağ

Aç bırakılmışızdır
Ayakta
Uykusuz

Onurumuz
Yıkar duvarları
Girer
Bir uzun ova gibi
Duvarların içine

Dudaklarımızda
Kanarken kan
Değdiririz ellerimizi
Tuzlu denizlerine
Onun

Bir yıldız akar
Çekilir geriye binlerce yıldız
Onurumuz
Siler aydınlığını
Samanyolunun

Yoksulluğumuza
Giydirdiğimiz giysi
Onurumuz

Bozgundu
Çokları bizi kodu gitti
Sığındık
Yırtıcı kuşlar kayalığına

Onurumuz
O çok
O kırıla kırıla
Koruduğumuz

1967

VİETNAM

Vietnam için yazmadın dedi Akşit
Vietnam için şiir yazılmaz
Vietnam için dövüşülür
Vietnam için ölünür

Yapraktan kömür
Kirpikten kül
Gözlerin yandığı Vietnam

Dağ ol dağlarına katıl
Başak ol
Tüfek ol çatıl
Tuz ol ekmeğini bansın
Göreyim

Ağlamayı bilmiyor Vietnam
Şiir ne ki
Gözyaşı
Çocuklar doğmadan öldürülüyor
Git Vietnam'da ana ol

1967

KİRAZ DALI

Haziranda kiraz dalı
Çocuklar uzansın diye
Yere doğru
Eğilir

KIRMIZI GÜL

Üstünde çiçekli basmadan giysi
Olmasa
Böyle güzel kokar mıydı
Kırmızı gül
Geçen kadına

UYKUSUZLUK

Gün ağardı
Zambaklar
Gözlerimdeki uyku gibi
Salındı durdu aydınlıkta

ÇAĞRIŞIM

İlk kez
Bir zenci kız görür görmez
Vapur dumanları gelmiş

Nice'mizin aklına
Afrika Harlem Amerika
Ku Kluks Klan
Linç
Boksör Muhammed Ali Clay
Karabiber siyah lale
Dururken

AV

Balık ağırdı
Martı
Ayaklarını denize vurup
Kanatlarından güneşi
Silkeledi

KORKU

Nice, yüzmesini öğrenmeden
Uykularını
Bir denize benzetmek
İstemiyorum

BEYAZ

En karanlık gecede
Beyaz gül
Daha beyaz

1968

DE BRE

Sevgili Niyazi'ye
Akıncıoğlu'na

Nasıl bildim görür görmez dünyam güzeli
Rumelindeniz böyleyizdir
At uçar kanımızda doludizgin
Sarı kumral
Esmerizdir

Yolcuyuz kadim türküler içre
Yollarında nice karasevdanın
Varız bre dilber
Öyleyizdir

Hey başak boylu
Nasıl bildim görür görmez
Rumelindeniz bre canım
Eh
Güzelizdir

Hadi dilber hadi
Hadi birlikte:
"Akdeniz'den aman
Su gelir boydan boydan..."

Bak
Gözlerin defneden yaprak
Kuru yaz otlarından saçın
De bre
Sürsün türkümüz

— "Güzel arar isen
Al bizim soydan."

Nasıl bildim görür görmez
Bre dilber
Bre dünyam güzeli

BAŞKA

Yürümek belli bir yere
Güzeli o

Güz çağırır yaprak inmez ağaçtan
Yazı tüketene dek
Akar suda dibe çökmek
İnsanın yakalanması kendi kendine

Sevmedim hiç
Geçtiğim bir sokaktan geri dönmeyi
Başka evler göreyim başka bir kireç
Başka güneşler birikinti sularda
Başka balkonların başka kadınları
Başka baca başka duman başka kiremit
Başka çöp tenekeleri

Başka bir eşikte başka bir kedi
Yüzünde bir balık iskeleti

1968

SESLERİN AYAK SESİ

Kırlangıçlar dönecek yakında
Açılacak onurlu kapıları
Haziran sabahlarının
Ağırdan

Yer gök deniz nasıl bak
Birbirine karışacak
Çiçekler başı çekecek hey Nice
Sonra çocuklar
Balonlar uçurtmalar bulutlar ellerinde
Ardından
Beyazlar kırmızılar kayıklar
Haydiii
Yeşilde mavilikte

Ayak sesleri var başka işiteceksin
Bizlerin ayak sesinden
Toprağın var suların var ağaçların var
Günlerin gecelerin
Sözlerin biçimlerin ayak sesleri
Ayak sesleri el ele
Ayak sesleri kıyamet gibi
Işığın ayak sesi
Gölgenin ayak sesi
Seslerin ayak sesi

Çocuğum ilk ağızda bunları belle

1974

LORCA

Ağustos günlerinin bulutu Lorca
Kelebekten yağmur taneleriyle
Uçuşur yeryüzü türküsündeki
Mor zambak sözcüklerin
Cıvıltısı içinde

Tükenir yiter sonra
Sütbeyaz bir çeşmenin
Akıp giden sesinde

Arı kuşlarının sesinde

Sabah yıldızının sesinde

Ovaların sesinde

Kor güneşin sesinde

Terin gülün sesinde

Çocuk kirpiklerinde

Mavi düşü saklayan
Çocuk kirpiklerinde

Mavi düşün sesinde

1979

KAVGA BEKLER

Bekler kavga
Bildik türküsünde yaşamın
— Ölüm var
Ölüm var
Ölüm

Bekler kavga
Yaşamın bildik türküsünde
— Yeniden başlamak her şeye
Yeniden başlamak her şeye

Bekler kavga
Bildik türküsünde yaşamın
— Yeniden
Yeniden
Yeniden
Yeniden kaldığımız yerden
Yeniden kaldığımız yerden

Bekler kavga
— Ölüm saklar ölümsüzlüğü
Yaşamın bildik türküsünde

Kavga bekler

1980

CAN OYYY

Kırık gönül eğilirmiş
Bir inceden bir inceye
Acı yürek türküsüyle
Kırık gönül tez düşermiş
Kirpiğinde türküsüyle

Defnenin karşısında
Akasyanın önünde
Ay oldu
Yıl oldu
"Geceler yârim oldu"

Civan ömrüm akça yürek
"Her derde dayanırdım" Can oyyy
"Nazlım
Zalım oldu"

— Varsın olsun
Hey oğlum diye seslenir anam

"Seferberlik"ten önce Gelibolu'da
Denize inen ince bir yolda
Yürür de salına salına
Saçları topuklarına vurur

Ay çıkar aydınlanır
Ala karlı bir dağ Anadolu'da
Çakır dikenler güller
— Beyazdır gül
Yaban
Yavuzdur

Bizim ovada
"Ec'ova" da —

Ece ovası aydınlanır

Tayfur
Ilgardere
Karainebeyli
Ece Bey'in türbesi aydınlanır

Çıplak dalları akasyanın
Defnede yapraklar aydınlanır

"Geceler yârim"
Yârim katı
Akasyam
Ay da battı

— Oğlum
Ay aydınlanır

1980

BOZCAADA/TENEDOS'TAN

1

O cânım su
Akacak orda
Uzun bir yıl
Uzakta
Akacak orda
O kimsesiz
Ah o yoksul Ayazma'da

Bir uzun yıl
Bitmeden
Tükenmeden
Akacak mı dersiniz
Serin
Soğuk
Buz
Orda
Ah o ıssız Ayazma'da

Martılar iner
Kargalar savrulur belki

Şimdi açık
Aydınlık
Kız bileklerinden ince
Kız parmaklarından dökülüyor sanki

Bakın
Çınarların çatısı günlük güneşlik
Duru gök baygın
Mavi ipek gömleği yepyeni

Dayayıp kumsala dirseğini
Yaslanıyor yaz ikindisine
Bulut çakılı
Kanat kımıldamıyor
Yaprak bile
Esen yel çatının dallarından
Adımını atmıyor yere

Su
İşte su
Akıyor su
Her şey akıyor suda
Akıp gidiyor zaman
Erişilmez yuvaları kuşların
"Duruyor yerli yerinde"

Uzun bir yıl
Uzakta
Orda
O kimsesiz
Ah o yoksul Ayazma'da
Martılar iner
Kargalar savrulurken
Kız parmaklarından dökülen
O cânım su
Bitmeden tükenmeden
Akacak mı dersiniz
Duracak mı yerli yerinde
Erişilmez yuvaları kuşların

Orda
Ah o ıssız Ayazma'da
Martılar iner
Kargalar savrulurken

2

Karanlığa kaldık
Dönüşümüz
Akşamı buldu

Işığı yaktım. O
Evimiz dedi
Güzel değilmiş o kadar
Gitti pencereyi açtı
Bakındı
Besbelli yoktular

Başka bir gökyüzü gördüm ben
Bir derginin
Solgun yapraklarında
Bir çiçeğin
Kuru yapraklarında
Bakışının
Düşen yapraklarında
Bir başka

Çın çın bir gökyüzü gördüm ben
Gözlerini yere indirirken

Birlikte bırakmıştık orda
Ah orda
Yıldızları çılgın
Tenedos'ta.

Ta nerelere geldi
Martılar peşimizden

1981

ARADA

— Kartallar kartallar nerde

— Adalar denizi Ege'nin öteki adı
Çok ada var delikanlı
"Kayalık İmroz"
Tenedos'tan başka
İrili ufaklı
Çook ada

1981

BEN

Bir kiremit parçasıyım ben
Yoksul bir evden
Bir çoban türküsüyüm

Bir kiremit parçasıyım kırılan düşen
Poyrazda yoksul bir evden

Bir çoban türküsüyüm ben
Poyraza karşı söylenen

Ulu düşün çatısı çatılırken
Bir kiremit parçası bir çoban türküsüyüm
Gözyaşından alınterinden

Bir kiremit sesiyim ben

1983

AY AYAKTA DEĞİLDİ

Şiirlerim benim Şarkılarım
Ay ayakta değilken
Ayaktaydım
Çobandım ben
Kırk yıl
Ayakta
Çoban

Aya baktım
Güne baktım
Geceleyin
Kimi zaman

Kimi zaman
Bir çobandım
Geceleyin
Aya bakan

Güne baktım
Çiçek açtım
Geceleyin
Kimi zaman

Kimi zaman
Bir çobandım
Geceleyin
Çiçek açan

Bir çiçek
Günebakan
Geceleyin
Kimi zaman

Kimi zaman
Geceleyin
Bin çiçek
Aya bakan

Kırk yıl
Ayakta
Çoban

Ayaz oldu
Bulut oldu
Geçen kırk yıl
Umut oldu

DÖRTLÜKLER

1

Tülin'e

Eh bir gün böyle olacakmış demek
Evimizde bir Piraye'sin evet
Sen kapıdan
Arkandan paldır küldür dünya memleket

2

Ha bakın
Şurda aramızdaki ayrım
Biz halkız aydınlanmış halk
Onlar halktan yana aydın

3

Güzel masaldır "Tahir ile Zühre"
Güzel masal olurdu "Nâzım ile Piraye"
Masal masaldır dedi gönül elvermese de
Nâzım değil Piraye

4

Çocuklar gibi yaşadık doğru
Çocuklar gibi gideceğiz dünyanızdan
Aynı hüzün kalacak bizden de
Aynı hüzün yürüyecek arkamızdan

1983

YOL GİDER AH NASIL DA

De bana
Anlat hadi
Kaç
Kaç kez
Gönül gözüyle gördük
Can kulağıyla dinledik ki

Ah çın çın nasıl da güzel
Bir aydınlık
Beklenmedik bir zamanda
Beklenmedik yerde

Önümüzde
Arkamızda
Her yerde

Bir ses
Seslenen bir ses
Adımızı

Bir selam
Bir merhaba

Trende
İskelede
Durakta

Uzakta
Ah uzakta
Ah Bozcaada/*Tenedos*'ta

Bir şarkının ilk sözlerinde
Bir martının son sözlerinde

Ay saklanır bir buluttan bir buluta
Göz kırpar
Erken sabahların
Kurnaz yıldızı
Suda
Düşen yaprak ah nasıl da
Ah çın çın suda
Akarken

Kibrit nerede derken
Bir dergiye bakarken
Kuşluk vakti
Kapımızı kaparken
Sokaklar
Bakakalır
Kırlangıçlar çocuklar da
Ah çın çın nasıl da güzel
Yol gider ah nasıl da

Kartal bulutlardan inerken döne döne
Ah ikindi sessizliği
Nasıl da çınlar ikindi sessizliği
Yazların ovasında

Küüüt küt vurur
Açık kanadı penceremizin
Küüüt küt

Nasıl da aydınlanır su
Ah nasıl da aydınlanır
Çın çın içimizde

Takırdar durur
Tek ayak üstünde leylek
Takır takır
Takır takır

AY

Gündüz
Gök bulutsuz

Bak
Ay

Güneş de var
Ay da

Bak ay

Gökyüzü mavi kâğıt
Ay beyaz

Elişi kâğıtları ne güzeldir
Çocukların elinde
Çocuklar ne güzel bak

El değmedik yürekle
Kurdukları dünyadan
Durmadan devşirirken
Kardeşlik sevincini
Bir ele geçirseler
Bizim ellerimizden
Dilekleri besbelli
Her güzel şey herkesle
Paylaşmak için sanki

Herkesle herkesle ay

Akıllarında yok ki
Sömürü
Açlık
Savaş
Kin

Makasım kördü benim
Acırdı parmaklarım çok
İçim çok sıkılıyor
Çook
Mavi güneş beyaz ay

O makas yüreğimde
Yoksul ay
Kimsesiz ay

Kırıldı kırılacak
Yürekteki kör makas
Dayan dayan ay

Dayandı bak yüreğimiz
Dayan güze kalmaz

Kulak ver Sesleniyorum
Çok ay

YOL

"— Ay
— Ay may yoktu Arif Barikat
Açtın aç
Kadırga'ya gelince
Maviye döndü gece"

1943 yılı
Yapraklı güzü
Aklımdan o çıkmayan
Uzun gecede
Beşiktaş'tan
Kumkapı'ya
Taa Yurda
Yürüye yürüye değil de
Tramvayla gitseydim
Param yetse
Hadi olsun Sirkeci'ye
Ordan kolay
Ordan öte
Bu olurdu

"— Ay
— Son tramvay
Vatman durdu
Seslendi de
Sonra geçti
Çok şeyi de
Ezdi geçti
Bir şeyi de"

Ordan öte
Bu olurdu
Sabahattin Kudret'le de
Belki

"— Ay
— Yol
Çok yoldu
Git Allah git
Gece vakti"

Evet belki
Sabahattin Kudret'le de
"Sanat sanat için mi"
Yoksa
"Sanat cemiyet için mi"
Diye
Tartışırdım yeniden

"— Ay
— Dur bak"

Ay vardı
Yapraklarda ay vardı
Ayrılırken
"— Burda bırak"

SÖZCÜKLER

Şerif Tekben'e

Yüzünde eksikliğini hiç göstermeyen güneş
O n'olacak
Nasıl örtecek toprak

Yan yana neden böyle güzel ki
Kardeş sanki
Bu iki
Sözcük
Güneş
Toprak

Bak
El
En güzel
Hepsinden güzel

Yan yana öyle güzel
Öyle güzel ki
Kardeş sanki
Bu üç
Sözcük
Güneş
El
Toprak

Bu da bitişik
Bak üç
Sözcük
El
Elektrik
Çark

Dur bak
Bak dinle
Hep birlikte
Nasıl güzel
Bu beş sözcük
El
Elektrik
Çark
Güneş
El
Toprak

İşte bak
Bak işte
Kardeşten de
Çok öte
Altı yan yana
Sözcük sana

Ana yurt
Yaşam barış
Özgürlük ekmek

İşte tek
Tek işte

İşte El
İşte Emek

Güneş yüzünden eksilmeyecek
Yaşarken demek işte

"— El yinelendi
Orda bir değil
İki kez dendi
Neden

— Bilmem
Kendiliğinden

— Dur
Bitmedi
Güzel
Güzel
Güzel
Hep güzel
Saydın durdun

Özgürlük Ekmek
Güneş Toprak
El Emek

Al benden de bir tek
Çirkin Örnek

Ölüm Savaş

Bir de
Tek sözcükle tek

Savaş'a Savaş

Arif
Eski arkadaş
Yaşarken"

KAR

1

Yerden alıp göğe savuruyor
Dinmek bilmedi
Tipi
Kar
Biz de
Bugün
Üç gün
Çatıştık durduk güneşle
Batması gerek
Batmıyor
Bir yaz şiirinde

Açık deniz buldum
Sisli ufuk
Dağların arkasını
Eski bir yeldeğirmeni Silivri'de

2

Oh
Çok şükür
Kesildi derken
Çıkıp
Yeniden kar toplayan güneş
Bu güneş
Sakın o inatçı güneş
Olmasın diye
Aklımdan geçmiyor değil

DIRDIR

— Niçin
Niçin
Niçin

Sen de herkes gibi
Gece uyu
Gündüz oku
Gündüz yaz

Tablayı dök
Bırak
Başka sigara içme

Unutma
Saat
7'ye kurulacak
Sakın

Işıkları söndür
Pencereleri de
Kapat

Yağmurun sesinde ne var ki

Kalkma
Yat

— Demek böyle
Demek gece
Ne varmış yağmurun sesinde

Peki sen de
Neden
Neden
Neden

— Duyuyor musun
Bak
Çaktı işte
Beklenen
Beklenen sanki
Gök gürültüsüyle gelen —

Baksana Tülin
Konumuz neydi demin

— N'olacak
"O kadar adamın içinden"

SARDUNYA

Göz gözü görmez
Bir kar
Bir tipi
Ayakucum deniz

Düş bu
Düş
Anlar gibiyim
Belli belirsiz

Bir elimle yorganı çekiyorum
Üstüm açık
Bir elimle
Benzetiyorum kendimi
Uyur uyanık
Bazen çok
Bazen az

Geçen yaz
Çığlık çığlığa beyaz
Bir kedinin peşindeki
Gözü kara
Aç
Birkaç
Sevda çılgını kedinin
Güpegündüz
Apaçıklığından
Sıkılarak

Saksılarını
Tuz
Buz

Kıran

Balkonun bir adasına
Uzak
Büyük

Pembe
Çiçeklerine
Akdeniz'in

SAKSI

Elimde demin
Küçük bir saksı vardı
Boş bir saksı

Nasıl ağırmış meğer
Nasıl kolum ağrıyor
Boş
Bomboş
Çiçeksiz bir saksı

GÜZ

Günler kısa

Kasımpatı
Çiçek açtı

İlk kar

*"Prens Adaları"*ymış
Kızılçamlarından
"Kızıladalar"
Eski adı

İlk kar

Burgaz
Kalpazankaya
Acı poyraz

Deniz uzak

Sevgilim Bozcaada
Kıyı suları
Yaz

İlk kar

SEMENDİREK

Ben ölürsem
Köyüme götürün beni
Ben ölürsem

Ecebey'e
Çıkarın gömün beni
Ecebey'e

Gelen giden
Görsün *Semendirek*'i
Gelen giden

Sisler bulutlar içinde
Duran benim
Dikilen ben

ACI ERTELENİRKEN

İlk söyleyişim sanki
Acı
Ertelenirken
Kendimden
İlk dinleyişim

Belleğim yitmiş de
Başka şey bilmezmişim
Boyuna
Ama boyuna

"Dövülmüş demir olsa
Dayanmaz buna
Eriyecek yüreğim
Eriyecek yüreğim
Eriyecek yüreğim"

Seslendi Cahit Sıtkı

"Ben o çiçeklerdeyim
Ben bu çiçeklerim"

Aralıksız
Kendime belletirken

"Dövülmüş demir olsa
Dayanmaz buna"

Bırakılmış
Solgun çiçeklerden
Seslendi Cahit Sıtkı
Acı
Ertelenirken

Yıllar var ki
Ne aklıma geldi
Ne okudum
Sesini duydum sesini duydum

Asım Akşar'ı da toprağa verdik

—Hep
Hep böyle art arda
Çoktan
Bir günden bir güne
Sevincin eli
Kapımızı
Neden neden
Neden burda
Çiçekler de
Böyle tez
Böyle erken
Solup giderler ki
Acı
Ertelenirken—

Dalgındım
Yürüyordum

Bırakılmış
Solgun çiçeklerden
Seslendi Cahit Sıtkı

"Ben o çiçeklerdeyim
Ben bu çiçeklerim"

Durdum
Baktım

Anımsadım anımsadım
Acı ertelenirken

Savaş bitti bitecekti
40'lı yıllar
O Ankara
Yeryüzünde sınırsız bir çiçek açılırken
"Başsız ve sonsuz"
Öncesizden sonrasıza açılırken
Yeryüzünde
Her yürekte
Berrak
Duru
Bizim sevincimizden açılırken
Sarmaş dolaş şarap içtik
O Ankara
40'lı yıllar
Cahit Sıtkı
Arkadaşlar
Güzeldi gece
Çok güzel

Yeni çağlar
Yeni çağlar
Teknemiz
Teknemiz hey

Rotasını çizdik
Yön verdik

İstesek
Güneşi gökten indirirdik

Gençtik
Delikanlı

Bardak kaldırdık
Bardak kırdık
Aragon için
Maquisard'lar için
Eluard için

Elsa için Elsa
Elsa'ya sevdalandık

— *"Öyle derin ki gözlerin..."*
— Hadi Elsa için
— Denizler denizler için
— Barış için — Özgürlük için
— *"Gözleri Elsa'nın"*
— *"Gözleri Elsa'nın"*
— *"Gözleri"*

— Elsa için hadi

Seslendi Cahit Sıtkı
Bırakılmış
Solgun çiçeklerden

Baktım durdum
Acı ertelenirken

YAŞAM ADINA

Kahramanlık
Sevginin bilincidir aslında
Çabadır
Birlikte ya da tek başına
"Çiçek gücü"nden ince
Analık gibi derin
Ayak direyeceksin
Kıracaksın ölümü
Yaşam için
Yaşam adına

1983

İÇİNDEKİLER

İLK ŞİİRLERDEN

Bahar 7
Mavilikler 7

KİTAPLARDAN

Sunu 10
Şafak Vakti 11
"Gecenin İçinde" 12
İkinci Dünya Harbinden Portreler 1 13
Gece Yarısı Tebliği 14
Harp Tebliğinden Uzak 15
İkinci Dünya Harbinden Portreler 2 16
Harkof'un Son Kez Kurtarılışı Üstüne 17
İkinci Dünya Harbinden Portreler 3 19
Gönlümce 20
Hissen Yok Bu Akşamda Senin 21
Ölçü 23
Gelgelelim 23
Gece 24
Mecmuadaki Resim 24
Göç Eden Umut Dedi ki 25
Daha 25
Pencere 26
Bir Sen 26
Karşıcı 27
Çalım 27

Büyük Hüner 28
Ayrı 29
Her Gün Yaşamak 29
Sunu 30
İstanbul Bulutu 30
Işırken 31
İkili 31
Od 32
Yol Yorgunu 33
Enikonu 34
"Anna Frank'ın Hatıra Defteri" Gibi 34
Aydın Hali 35
Beklerken 35
Çağrı 36
Güvercin Kanadıyla 36
Güvercin 36
Afrika Göklerinde Üç Parça Bulut 37
Dörtlük 38
Belli Belirsiz 38
Ortancası 39
İkili 39
Ağır 40
İkili 40
Gitme Kal 41
Sunu 42
Dayanıklı Su Akan Su 42
Ben Beni 43
Boşta 44
Da 45
Karşıda Çardak Lapseki 46
Ak 48
Didine 49
Dur Dur 50
Analar 51
Bir Yana 52
Sunu 53
Saat Sekizi Geç Vurdu 53
Karaltı 54
Bulurdu Beni 56
Eğreti Denge 57
Soğuk Demirci 58

Kartacalı Yıkıntı 59
Hürlüğün Üstüne Sürdüler Beni 60
Dar Açı 62
Der Demez 63
Sürekli Su 64
Sunu 65
Kan İşte 66
Senli 66
Alıcı Kuş 67
Bilmez miyim 68
Sokak 69
Parçalı Bulut 70
Konuşma 72
Karanlığa Kalan 73
31 Ekim 1964 74
Göç 75
Ötesi Kolay 75
Uzun Ovalar Çın Çındı 76
Yeniden 78
Ardı Sıra 78
Kara 79
Çarşamba 79
Nice'nin Pabuçları 79
Aydınlanmış Bir Sesin Söylediği 80
Onurumuz 81
Vietnam 83
Kiraz Dalı 84
Kırmızı Gül 84
Uykusuzluk 84
Çağrışım 84
Av 85
Korku 85
Beyaz 85
De Bre 86
Başka 88
Seslerin Ayak Sesi 89
Lorca 90
Kavga Bekler 91
Can Oyyy 92
Bozcada / Tenedos'tan 94
Arada 98

Ben 99
Ay Ayakta Değildi 100
Dörtlükler 102
Yol Gider Ah Nasıl da 104
Ay 106
Yol 108
Sözcükler 110
Kar 113
Dırdır 114
Sardunya 116
Saksı 118
Güz 119
Semendirek 120
Av Ertelenirken 121
Yaşam Adına 125

Yayımlayan: Anadolu Yayıncılık A.Ş.
Kapak Baskı: Mas Matbaası
İç Baskı: Er-Tu Matbaası

ARİF DAMAR

ACI ERTELENİRKEN

şiir

"Yoğun bir toplumcu şiir nabzı, yer yer kendini şiddetle duyuruyor... İçerlek bir şiir. Hatta sadece 'Ağıt' şiirinin yorumlanması; onun bir görüneni olduğu gibi verme şairi değil de, alttan gösteriş, dolaylı hatırlayış şairi olduğunu belli ediyor. Şiirlerinin okuyucuyu derinden etkileyişi; şairin, onları tek yönlü olmaktan kurtarıp çok yönlü bir şiir planına yükseltme başarısından doğuyor." (1962)

— Behçet Necatigil

"Biliyoruz ki, onca dağbaşlarında ateş yakmasına, yıkıntılar içinde dolaşmasına, kapalı çeşmeleri açmasına karşın, bağırmaz şiiri. Hiç mi bağırmaz? Bağırır elbet, ama içten içten işler, yeraltı suları gibi yavaş yavaş baş verir. Bir soğuk demircidir sanki, öyle kurumsuz, tok, insancadır."

— İlhan Berk

"Arif Damar'ın her türlü çarçur edilişe karşı çıkan şiiri, halkın kültür birikimini de dizeleri içinde gözü gibi korur. Bu şiir halkın olduğu kadar, halkın kültürünün de bekçiliğini eder." (1984)

— Mehmed Kemal

"Arif Damar, 1940 kuşağı şairleri içinde, şiirini günümüze dek geliştirerek sürdüren, şiirinde değişik aşamalar görülen, bu arada kendine özgü bir şiir dili yaratan sanatçı... Yerde bir kıymık güzellik bulsa, bütün dünya onu görsün ister. Hatta gidip bütün dostlarına telgraf çeker."

— Cemal Süreya

Arif Damar'ın (d.1925) bu yapıtında 1943-1983 yılları arasında yazdığı şiirlerden kendi yaptığı seçmeler yer alıyor.

ADAM

adam 246